

Argument / 5

Cartea cu teste

Limba și literatura română

Clasa a X-a

1. *Basmul cult* / 110 (Testele 1 - 10)
Ion Creangă, *Povestea lui Hârtopie*
2. *Povestirea* / 32 (Testele 11 - 16)
Mihail Sadoveanu, *Ștefan cel Mare*
3. *Nurela* / 44 (Testele 16 - 21)
Ioan Slavici, *Moura cirenoare*; Vasile Ardeleanu, *Ștefan cel Mare*
4. *Romanul* / 57 (Testele 22 - 40)
Nicolae Filimon, *Căciun ochii și*; Liviu Rebreanu, *Ion*;
Mircea Eliade, *Maitreyi*; Camil Petrescu, *Paradul lui Procust*; Mihail Sadoveanu, *Creanga de aur*
5. *Poezia epică - fabula* / 106 (Testele 41 - 46)
G. Topîrceanu, *Bivolul și coțofana*; Grigore Alexandrescu, *Împurele, ogrăzii și copiii*; Anton Păun, *Trestia*
6. *Poezia lirică* / 115 (Testele 45 - 58)
Mihail Eminescu, *Florile albastre*; *Pierdut în suferință*; *Ștam în fereastra suflă*;
Lucașfârul; Alexandru Macedonski, *Templul vâlcilor ce mor*; Ion Pillat, *Aci susi pe vremuri*; Tudor Arghezi, *Comitetul Mergensimănung*; Lucian Blaga, *Lumina*; Nichita Stănescu, *Coroana*; Cărtărescu, *O motocicletă parcută sub teie*
7. *Comedia* / 155 (Testele 59 - 65)
I.L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*; *Șanila față cu Reacțiunea*; *O noapte furtunoasă*; Camil Petrescu, *Mitică Popescu*
8. *Drama* / 187 (Testele 71 - 75)
Camil Petrescu, *Șanila față cu Reacțiunea*

art
educațional

Argument / 5

1. Basmul cult / 7 (Testele 1 – 10)

Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*; Dănilă Prepeleac

2. Povestirea / 32 (Testele 11 – 15)

Mihail Sadoveanu, *Negustor lipscan*; Vasile Voiculescu, *În mijlocul lupilor*

3. Nuvela / 44 (Testele 16 – 21)

Ioan Slavici, *Moara cu noroc*; Mircea Eliade, *Noaptea la Serampore*

4. Romanul / 57 (Testele 22 – 40)

Nicolae Filimon, *Ciocoii vechi și noi*; Liviu Rebreanu, *Ion*;

Mircea Eliade, *Maitreyi*; Camil Petrescu, *Patul lui Procust*; Mihail Sadoveanu, *Creanga de aur*

5. Poezia epică – fabula / 106 (Testele 41 – 44)

G. Topîrceanu, *Bivolul și coșofana*; Grigore Alexandrescu, *Iepurele, ogarul și copoiul*; Anton Pann, *Trestia și copacul*

6. Poezia lirică / 115 (Testele 45 – 58)

Mihai Eminescu, *Floare albastră*; *Pierdut în suferința...*; *Stam în fereastra susă*; *Luceafărul*; Alexandru Macedonski, *Rondelul rozelor ce mor*; Ion Pillat, *Aci sosi pe vremuri*; Tudor Arghezi, *Cuvânt*; *Morgenstimmung*; Lucian Blaga, *Lumina*; Nichita Stănescu, *Cu o ușoară nostalgie*; Mircea Cărtărescu, *O motocicletă parcată sub stele*

7. Comedia / 155 (Testele 59 – 70)

I.L. Caragiale, *O scrisoare pierdută*; Conu Leonida *față cu Reacțiunea*; *O noapte furtunoasă*; Camil Petrescu, *Mitică Popescu*

8. Drama / 187 (Testele 71 – 75)

Camil Petrescu, *Suflete tari*; *Act venețian*

1 Basmul cult

Ion Creangă, Povestea lui Harap-Alb;
Dănilă Prepeleac

Testul 1

BACALAUREAT TIP I

Competență generală:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare.

Competențe specifice:

1.1. identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de texte

1.2. receptarea adecvată a sensurilor unui mesaj

Citește textul următor:

Și mergând ei o bucată bună, Spânul se preface că-i e sete și cere plosca cu apă de la stăpânu-său. Fiul craiului i-o dă, și Spânul, cum o pune la gură, pe loc o și ia, oțerindu-se, și varsă toată apa dintr-însa. Fiul craiului zice atunci supărat:

— Dar bine, Spânule, de ce te apuci? Nu vezi că pe aici e mare lipsă de apă? Și pe arșița asta o să ne uscăm de sete.

— Să avem iertare, stăpâne! Apa era băhilită și ne-am fi putut bolnăvi. Cât despre apă bună, nu vă îngrijiți; acuș avem să dăm peste o fântână cu apă dulce și rece ca ghița. Și cârnind pe o cărare, mai merg ei oleacă înainte, până ce ajung într-o poiană și numai iaca ce dau de o fântână cu ghizdele de stejar și cu capac deschis în lături. Fântâna era adâncă și nu avea nici roată, nici cumpănă, ci numai o scară de coborât până la apă.

— Ei, ei! Spânule, acum să te văd cât ești de vrednic, zise fiul craiului.

Spânul atunci zâmbește puțin și, coborându-se în fântână, umple întâi plosca și o pune la șold. Apoi, mai stând acolo în fund pe scară, aproape de fața apei, zice:

— Ei, da' ce răcoare-i aici! „Chima râului pe malul pârăului!” Îmi vine să nu mai ies afară. Dumnezeu să ușureze păcatele celui cu fântâna, că bun lucru a mai făcut. Pe arșițele ieste, o răcoreală ca asta mult plătește!

Mai șede el puțin acolo și apoi iese afară, zicând:

— Doamne, stăpâne, nu știi cât mă simțesc de ușor; parcă îmi vine să zbor, nu altăceva! Ia vâră-te și d-ta oleacă, să vezi cum ai să te răcorești; așa are să-ți vie de îndămână după asta, de are să îți se pară că ești ușor cum îi pana...

Fiul craiului, boboc în felul său la trebi de aieste, se potrivește Spânului și se bagă în fântână, fără să-l trăsească prin minte ce i se poate întâmpla. Și cum sta el acolo de se răcorea, Spânul face tranc! capacul de pe gura fântânei, apoi se suie deasupra lui și zice cu glas răutăcios:

— *Alelei! Fecior de om viclean ce te găsești; tocmai de ceea ce te-ai păzit n-ai scăpat. Ei, că bine mi te-am cătușit! Acum să-mi spui tu cine ești, de unde vii și încotro te duci, că, de nu, acolo îți putrezesc ciolanele!*

Fiul craiului ce era să facă? Îi spune toate cu de-amănuntul, căci, dă, care om nu ține la viață înainte de toate?

— *Bine, atâta am vrut să aflu din gura ta, pui de viperă ce mi-ai fost, zice atunci Spânul: numai cată să fie așa, că, de te-oi prinde cu oca mică, greu are să-ți cadă. Chiar acum aș pute să te omor, în voia cea bună, dar mi-i milă de tinerețele tale... Dacă vrei să mai vezi soarele cu ochii și să mai calci pe iarbă verde, atunci jură-mi-te pe ascuțișul paloșului tău că mi-i da ascultare și supunere întru toate, chiar și-n foc de ți-aș zice să te arunci. Și de azi înainte, eu să fiu în locul tău nepotul împăratului, despre care mi-ai vorbit, iară tu, sluga mea; și atâta vreme să ai a mă sluji, până când îi muri și iar îi învie. Și oriunde vei merge cu mine, nu care cumva să bleștești din gură cătră cineva despre ceea ce a urmat între noi, că te-am șters de pe fața pământului. Îți place așa să mai trăiești, bine-de-bine; iară de nu, spune-mi verde în ochi, ca să știu ce leac trebuie să-ți fac...*

Fiul craiului, văzându-se prins în clește și fără nicio putere, îi jură credință și supunere întru toate, lăsându-se în știrea lui Dumnezeu, cum a vrè el să facă. Atunci Spânul pune mâna pe cartea, pe banii și pe armele fiului de crai și le iè la sine; apoi îl scoate din fântână și-i dă paloșul să-l sărute, ca semn de pecetluire a jurământului, zicând:

— *De-acum înainte să știi că te cheamă Harap-Alb; aista ți-i numele, și altul nu.*

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Redactează, pe baza textului de mai sus, răspunsuri pentru fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Scrie un sinonim adecvat sensului din context al cuvântului subliniat: ... cum o pune la gură, pe loc o și ia, oțerindu-se, și varsă toată apa.

.....

2. Alcătuieste un enunț care să conțină o expresie/locuțiune în componența căreia să se afle substantivul *viață*.

.....

3. Integrează într-un enunț o structură/sintagmă având un sens echivalent cu al expresiei *a prinde* (pe cineva) *cu ocaua mică*: (...*de te-oi prinde cu oca mică, greu are să-ți cadă*).

.....

.....

.....

.....

4. Scrie două enunțuri adecvate pentru a ilustra polisemia cuvântului *carte*.

.....

.....

.....

.....

5. Explică sensul următoarei afirmații a naratorului, referitoare la comportarea fiului de împărat: *Fiul craiului, boboc în felul său la trebi de aieste, se potrivește Spânului și se bagă în fântână...*

.....

.....

.....

.....

6. Selectează, din lista următoare, două dintre calitățile stilului care ți se par a fi potrivite pentru a caracteriza limbajul naratorului în textul dat: *claritate, concizie, corectitudine, cursivitate, eufonie, oralitate, precizie, proprietate, variație stilistică*.

.....

.....

.....

Testul 2

BACALAUREAT TIP II

Competență generală:

3. Argumentarea în scris a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competență specifică:

3.3. elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate

1. Scrie un text de tip argumentativ, de 15-30 de rânduri, despre *curajul de a înfrunta greutățile vieții*, pornind de la ideea exprimată în următorul proverb: *Și răul câteodată prinde bine la ceva.*

Vei avea în vedere:

- respectarea structurii textului de tip argumentativ (formularea ipotezei/ a propriei opinii despre ideea exprimată de proverbul dat, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a argumentelor, formularea concluziei);
- utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri.

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 30 de minute

2. Prezintă oral colegilor, pe baza valorilor și a convingerilor personale, sub forma unui monolog adresat de 3–5 minute, un punct de vedere argumentat despre problema pusă în discuție.

Timpu pentru pregătirea răspunsului: 15 minute

Testul 4

Competență generală:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare

Competențe specifice:

1.1. identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de texte

1.2. receptarea adecvată a sensurilor unui mesaj

Citește textul următor:

Atunci feciorul cel mai mare îi îndrăzneală și zice:

— Tată, eu cred că mie mi se cuvine această cinste, pentru că sunt cel mai mare dintre frați; de-aceea te rog să-mi dai bani de cheltuială, straie de primineală, arme și cal de călărie, ca să și pornesc, fără zăbavă.

— Bine, dragul tatei, dacă te bizuiești că-ți pute răzbate până acolo și crezi că ești în stare a cârmui și pe alții, alege-ți un cal din herghelie, care-i vrea tu, iè-ți bani cât și-or trebui, haine care și-or plăcè, arme care-i crede că-ți vin la socoteală și mergi cu bine, fătul meu.

Atunci feciorul craiului își iè cele trebuitoare, sărută mâna tătâne-său, primind carte de la dânsul către împăratul, zice rămas-bun fraților săi și apoi încalecă și pornește cu bucurie spre împărăție.

Craiul însă, vrând să-l ispitească, tace molcum și, pe înserate, se îmbracă pe ascuns într-o piele de urs, apoi încalecă pe cal, iese înaintea fecioru-său pe altă cale și se bagă sub un pod. Și când să treacă fiu-său pe acolo, numai iaca la capătul podului îl și întâmpină un urs mormăind. Atunci calul fiului de crai începe a sări în două picioare, forăind, și cât pe ce să izbească pe stăpânu-său. Și fiul craiului, nemaiputând struni calul și neîndrăznind a mai merge înainte, se întoarnă rușinat înapoi la tatu-său. Până să ajungă el, craiul pe de altă parte și ajunsese acasă, dăduse drumul calului, îndosise pielea cea de urs și aștepta acum să vie fecioru-său. Și numai iaca îl și vede viind repede, dar nu așa după cum se dusese.

— Da' ce-ai uitat, dragul tatei, de te-ai întors înapoi, zise craiul cu mirare? Aista nu-i semn bun, după cât știu eu.

— De uitat, n-am uitat nimica, tată, dar ia, prin dreptul unui pod, mi-a ieșit înaintea un urs grozav, care m-a vârat în toți spărieții. Și cu mare ce scăpând din labele lui, am găsit cu cale să mă întorc la d-ta acasă decât să fiu pradă fiarelor sălbatece. Și de-acum înainte, ducă-se, din partea mea, cine știe, că mie unuia nu-mi trebuie nici împărăție nici nimica; doar n-am a trăi cât lumea, ca să moștenesc pământul.

— Despre aceasta bine ai chitit-o, dragul tatei. Se vede lucru că nici tu nu ești de împărat, nici împărăția pentru tine; și decât să încurci numai așa lumea, mai bine să

sezi departe, cum zici, căci, mila Domnului: „Lac de-ar fi, broaște sunt destule”.
Numai aș vrea să știu, cum rămâne cu moșu-tău? Așa-i că ne-am încurcat în
slăbăciune?

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

I. Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera **A**, dacă o consideri adevărată sau litera **G**, dacă o consideri greșită:

1. În fraza *Da' ce-ai uitat, dragul tatei, de te-ai întors înapoi, zise craiul cu mirare?*, ultima virgulă are rolul de a despărți două propoziții aflate în relație de coordonare prin juxtapunere. **A G**
2. Cratima din structura *de-aceea* indică rostirea în ritm rapid a celor două cuvinte. **A G**
3. Plasarea accentului deasupra vocalei *e* în cuvinte precum *iè, putè, plăcè* indică, de fiecare dată, prezența unui diftong. **A G**

II. Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera **A**, dacă o consideri adevărată, sau litera **G**, dacă o consideri greșită, și scrie, în spațiul rezervat, afirmația corectă:

4. Sensul proverbului *Lac de-ar fi, broaște sunt destule* este, în contextul dat, că omul de calitate va găsi totdeauna prilejuri de a se remarca în viață. **A G**

.....

5. În dialogul cu fiul său, tatăl se arată îngrijorat de sosirea neașteptată acasă a acestuia. **A G**

.....

6. Trăsătura dominantă de caracter a fiului de împărat, care se deduce din comportamentul acestuia în secvența citată, este prudența. **A G**

.....

III. Încercuiește litera corespunzătoare fiecărui răspuns corect:

7. În textul dat, limbajul utilizat este:

- a. arhaic;
- b. popular;
- c. standard.

8. Calitățile generale și particulare ale stilului prezente în text sunt:

- a. claritatea, precizia, corectitudinea, simetria;
- b. claritatea, proprietatea, naturalețea, varietatea stilistică;
- c. proprietatea, precizia, naturalețea, eufonia.

9. În enunțul *Atunci feciorul craiului își iè cele trebuitoare, sărută mâna tătâne-său, primind carte de la dânsul către împăratul*, cuvântul subliniat are sens de:

- a. document scris;
- b. scriere tipărită și legată (volum);
- c. scrisoare.

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 15 minute